

LUX

3 FILMY
24 JĘZYKI
28 KRAJÓW

FILM

DAYS

UROK (LEKCJA)

Kristina Grozeva, Petar Valchanov
Bułgaria, Grecja

UROK (LEKCJA)

KRISTINA GROZEVA, PETAR VALCHANOV

Nadieżda jest nauczycielką angielskiego. Mieszka z bezrobotnym mężem i czteroletnią córką. Pewnego dnia, gdy wraca po pracy, w domu zastaje komornika. Nie zapłacono rat. Mąż przeznaczył pieniądze na inne cele. Nadieżda ma trzy dni na zebranie pieniędzy i spłatę długu w banku, w przeciwnym razie dom zostanie wystawiony na sprzedaż.

Rozpoczyna się wyścig z czasem pośród piętrzących się przeszkód, a bezwzględna jak dotąd uczciwość Nadieżdy zostanie wystawiona na ciężką próbę.

KILKA ELEMENTÓW DO ANALIZY

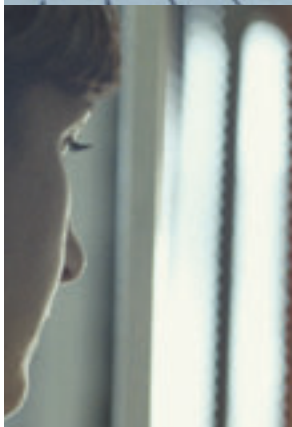
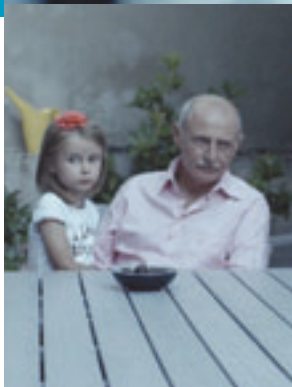
Film przedstawia osobę w trudnej sytuacji życiowej prywatnie – ma dług do spłacenia – i w życiu zawodowym – nie potrafi pogodzić się z tym, że kradzież popełniona w szkole pozostanie bez kary. Te dwa wątki, początkowo bez związku, łączą się ze sobą pod koniec filmu.

KOBIETA O BEZWZGLĘDNEJ UCZCIWOŚCI

Film rozpoczyna się od następującej sceny: uczennicy w klasie ukradli właśnie portfel z pieniędzmi na posiłek w stołówce. Nadieżda, nauczycielka, prosi uczniów, aby opróżnili swoje torby i każe okradzonej uczennicy szukać portfela. Poszukiwania okazują się bezowocne, więc Nadieżda prosi każdego z uczniów o datkę, aby zrekompensować uczennicy stratę i sama pierwsza sięga do portmonetki. Na koniec lekcji ogłasza, że daje złodziejowi szansę na zrehabilitowanie się: przypina pustą kopertę do ściany, aby mógł anonimowo oddać skradzione pieniądze. Na następnej lekcji nauczycielka sprawdza zawartość koperty: wypada z niej tylko niedopałek papierosa, co rozśmiesza uczniów. Nadieżda oświadcza, że nie zamierza puścić tej kradzieży płazem.

Te dwie sceny otwierające film pokazują osobowość przesiąkniętą duchem sprawiedliwości i wierzącą w etyczny wymiar pracy nauczyciela. Nadieżda jest w szkole nie tylko po to, aby uczyć angielskiego, ale również po to, by wychowywać w szerokim tego słowa znaczeniu: bronić wartości – w tym przypadku uczciwości i sprawiedliwości – i wymagać ich przestrzegania. To ideał, do którego odnosi się z wielkim pietyzmem. W rzeczywistości wszystko, co robi i mówi w związku z tą kradzieżą, wydaje się dotyczyć jej osobiście.

Nadieżda jest również pokazana jako osoba dość surowa i do przesady perfekcyjna: układa idealnie równo zeszyty, zbiera śmieci leżące na ulicy i wrzuca je do kosza, zawsze ma na sobie nienaganny strój, a gdy przychodzi na grób swojej matki, wyciąga chusteczkę, którą rozkłada, aby na niej usiąść.

Wobec napotykanych trudności, Nadieżda wydaje się być bardzo opanowana, zwłaszcza jeśli chodzi o emocje. Wydaje się dystansować od problemów, aby w racjonalny sposób je ocenić i stawić im czoła. Nieważne, czy musi zmierzyć się z kradzieżą popełnioną w klasie, z komornikiem, który informuje o nieuchronnej sprzedaży domu, czy też ze zleceniodawcą, który odmawia jej wypłaty wynagrodzenia, Nadieżda broni swojego stanowiska, często bardzo zdecydowanie, z nadzwyczajnym rozsądkiem i spokojem. Podsumowując, Nadieżda wyróżnia się poczuciem moralności, ideałami sprawiedliwości i porządku, za którymi podąża bezkompromisowo i z opanowaniem.

WĄTEK ZWROTU DŁUGU

Raty za dom nie zostały zapłacone, ponieważ mąż Nadieżdy zignorował monity z banku: jeśli pieniądze nie zostaną wpłacone w ciągu trzech dni, dom zostanie wystawiony na sprzedaż. Nadieżda próbuje negocjować z bankiem, jednak bez powodzenia. Pozostaje jej zdobyć pieniądze. Nadieżda zwraca się o zapłatę do zleceniodawcy, który daje jej czasem teksty do tłumaczenia, ale znów odchodzi z kwitkiem. Wówczas postanawia iść do lombardu.

Kiedy tylko udaje się jej rozwiązać ten problem, zaraz pojawia się następny: człowiek, dla którego wykonywała tłumaczenia, zbankrutował i uciekł. Nie może więc liczyć na wypłatę wynagrodzenia. Prosi w związku z tym lichwiarza o przedłużenie terminu pożyczki. Lichwiarz zgadza się, ale w zamian za nietypową przysługę: Nadieżda musi postawić Mitce, krewnemu lichwiarza, lepszą ocenę niż ta, na którą zasługuje. W ten sposób staje ona przed tym samym dylematem, co młody złodziej, którego chciała odnaleźć na początku filmu. Owo lustrzane odbicie sytuacji zmusza Nadieżdę do postawienia sobie pytania: co skłoniło chłopca do kradzieży? Dlaczego z taką zawziętością chciała go ukarać?...

KONTEKST FILMOWY

Film *Urok (Lekcja)* cechuje się wyjątkową estetyką. To kino, w którym pada mało słów i które zmusza widza do wyteżonej pracy interpretacyjnej. Nadieżda mówi bowiem bardzo niewiele, a jej twarz wygląda dość beznamietnie. To następujące po sobie gesty i sytuacje pozwalają widzowi odtworzyć stan psychiczny młodej kobiety, nadać znaczenie jej czynom i wreszcie zrozumieć, co się dzieje, co Nadieżda robi i co czuje.

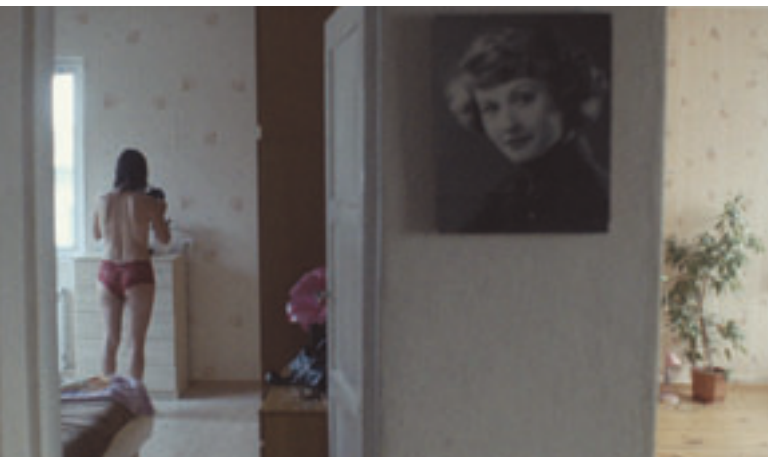
Rytm filmu jest więc taki, jaka jest osobowość bohaterki: w niektórych momentach żywy, mocny, trafiający w sedno, w innych – powolny, dający czas na refleksję i wątpliwości. Z tego punktu widzenia Nadieżdę można porównać z tytułową bohaterką filmu *Rosetta* braci Dardenne (Belgia, 1999) lub z Thierryem, bohaterem filmu *Miara człowieka* (reż. Stéphane Brizé, Francja, 2015); tych dwoje, podobnie jak Nadieżda, przeżywa trudności, a ich myśli nie są wyrażane werbalnie. W swej stylistyce film jest bliski dokumentowi krytykującemu społeczeństwo, piętnującemu indywidualizm i prymat pieniędzy nad wartościami moralnymi i ideałami.

KWESTIE DO ROZWAŻENIA

Tytuł filmu *Urok (Lekcja)* stanowi wyraźne odwołanie do zawodu głównej bohaterki. Ale historia Nadieżdy i jej trudności finansowe skłaniają do poszukiwania innych, bardziej subtelnych interpretacji tego tytułu. Jak inaczej można go zinterpretować? Kto komu daje lekcję w tej historii?

Nadieżda jest osobą niejednoznaczną i niektórym może wydawać się antypatyczna z powodu swojej surowości, braku poczucia humoru, pozornego opanowania... Innym natomiast może być bliska ze względu na wartości moralne, godność czy sposób, w jaki stawia czoła przeciwnościom losu. Co myślicie o tej bohaterce? Czy uważacie, na przykład, że jej pojęcie sprawiedliwości jest uniwersalne?

TEMATY DO DYSKUSJI

Film przedstawia różne aspekty długu: Nadieżda ma dług wobec banku, a potem wobec lombardu; ojciec „jest winny” żonie nagrobek; mały złodziej „jest winny” pieniądze klasie; zleceniodawca „jest winny” Nadieżdzie jej wynagrodzenie. Odsetki od długu – w pewnym sensie koszt usługi – mają oczywiście charakter ekonomiczny, ale czasem również moralny lub psychologiczny. Ten koszt moralny jest czasami zbyt duży i wiąże się z upokorzeniem. Ostatecznie dłużnik znajduje się zawsze w niekorzystnej sytuacji wobec wierzyciela. Czy możecie rozwinąć to zdanie i dokonać porównania z długami państw?

Anne Vervier

les grignoux

REŻYSERIA: Kristina Grozeva, Petar Valchanov

SCENARIUSZ: Kristina Grozeva,
Petar Valchanov

OBSADA: Margita Gosheva, Ivan Barnev,
Ivanka Bratoeva, Ivan Savov, Deya Todorova,
Stefan Denolyubov

ZDJĘCIA: Krum Rodriguez

PRODUCENCI: Kristina Grozeva,
Petar Valchanov, Konstantina Stavrianou,
Rena Vougioukalou, Magdalena Ilieva

PRODUKCJA: Abraxas Film Ltd, Graal films
and Little Wing

ROK: 2014

CZAS TRWANIA: 105 min.

GATUNEK: dramat

KRAJE: Bułgaria, Grecja

WERSJA ORYGINALNA: bułgarski

NASZE HISTORIE OPowiedzIANE PRZEZ PRYZMAT EMOCJI FILMU

Parlament Europejski ma zaszczyt zaprezentować trzy filmy ubiegające się o NAGRODĘ FILMOWĄ LUX w 2015 r.:

MEDITERRANEA, w reżyserii Jonasa Carpignano
(Włochy, Francja, Stany Zjednoczone, Niemcy, Katar)

MUSTANG, w reżyserii Deniz Gamze Ergüven
(Francja, Niemcy, Turcja, Katar)

UROK (LEKCJA), w reżyserii Kristiny Grozevy i Petara Valchanova
(Bułgaria, Grecja)

Te wielopłaszczyznowe historie, które są wynikiem wielkiego zaangażowania i kreatywności utalentowanych młodych europejskich reżyserów filmowych, będą wyświetlane w ramach 4. edycji DNI NAGRODY LUX.

NAGRODA FILMOWA LUX

Kultura odgrywa podstawową rolę w budowaniu społeczeństw. Z tą myślą Parlament Europejski ustanowił w 2007 r. NAGRODĘ LUX w celu popularyzowania europejskich filmów w Europie i zapoczątkowania ogólnoeuropejskiej debaty na temat ważnych kwestii społecznych. NAGRODA LUX to wyjątkowa inicjatywa. Podczas gdy większość europejskich koprodukcji jest pokazywana wyłącznie w krajach, z których pochodzą, i nieczęsto rozpowszechniana poza ich granicami, NAGRODA LUX oferuje trzem europejskim filmom rzadką możliwość opatrzenia ich napisami w 24 językach urzędowych UE.

Posłowie do Parlamentu Europejskiego wyłonią zwycięzcę NAGRODY LUX, którego poznamy w dniu 25 listopada 2015 r.

DNI NAGRODY LUX

NAGRODA FILMOWA LUX przyczyniła się do powstania DNI NAGRODY LUX. Od 2012 r. w ramach tego wydarzenia trzy ubiegające się o nagrodę filmy są udostępniane szerszej europejskiej publiczności. Za pośrednictwem DNI NAGRODY LUX zapraszamy do udziału w wyjątkowym, przełamującym granice wydarzeniu kulturalnym. Od października do grudnia 2015 r. możesz się przyłączyć do unijnej publiczności miłośników kina, oglądając filmy *Mediterranea*, *Mustang* i *Urok (Lekcja)* w jednym z 24 języków urzędowych UE. Nie zapomnij zgłasować na ulubiony film za pośrednictwem naszej strony internetowej luxprize.eu lub na naszej stronie na Facebooku!

NAGRODA PUBLICZNOŚCI

Nagroda publiczności jest przyznawana w ramach NAGRODY LUX przez widzów. Zgłośuj na film *Mediterranea*, *Mustang* lub *Urok (Lekcja)*, a weźmiesz udział w konkursie; jego zwycięzca – na zaproszenie Parlamentu Europejskiego – wyjedzie w lipcu 2016 r. na festiwal filmowy w Karlowych Warach, gdzie ogłosi zdobywcę nagrody publiczności.

OBEJRZYJ,
WEŹ UDZIAŁ
W DEBACIE
I ZAGŁOSUJ

@luxprize
#luxprize

LUX
PRIZE
.EU